

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?

-

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Luottolaitoslain menettelytapasäännösten kansainvälinen soveltamisala

Nordea on vuonna 2018 muuttanut yhtiörakenteensa siten, että pankin kotipaikka on nyt Suomessa. Nordea harjoittaa pankkitoimintaa muissa Pohjoismaissa sivuliikkeissään ja osittain paikallisissa kiinnitysluottopankeissa. Sivuliikkeissä on mm. asiakasmääriltään erittäin merkittävää toimintaa, jolla on suuri merkitys muiden Pohjoismaiden pankkimarkkinalle ja asiakkaansuojalle. Pankin ja erityisesti sen asiakkaiden oikeusturvan sekä viranomaisvalvonnan kannalta on tärkeää, että on yksiselitteistä, mitä menettelytapanormistoa sovelletaan toimintaan sivuliikkeissä. Tällä hetkellä Suomen luottolaitoslakiin liittyy tässä suhteessa epäkohtia ja epäselvyyksiä, joihin olemme kiinnittäneet valtiovarainministeriön huomiota jo esimerkiksi vuonna 2019 ministeriölle toimitetussa muistiossa.

Monien luottolaitoslain 15 luvussa olevien normien on jo niiden luonteen vuoksi ilman muuta luontevinta soveltua vain pankin Suomessa harjoittamaan toimintaan. Esimerkkeinä voidaan mainita säännökset peruspankkipalvelujen tarjoamisesta, talletusta koskevasta sopimuksesta, vajaavaltaisesta tilinomistajasta, vakiosopimusehtojen toimittamisesta Finanssivalvontaan ja kuittauksesta. Myös pankkisalaisuussäännöksen kansainväliseen soveltamisalaan liittyy konkreettisia käytännön ongelmia, joita selostamme lausunnossamme erikseen.

Nykyisen luottolaitoslainsäädännön säännökset ovat ajalta, jolloin suomalaisilla pankeilla ei ole ollut merkittävää liiketoimintaa muissa maissa ja sen vuoksi onkin ymmärrettävää, että nykyisten menettelytapasäännösten säätämisen yhteydessä ei ole ollut tarvetta selkeästi todeta, että tietyt menettelytapasäännökset soveltuisivat vain Suomessa harjoitettuun toimintaan. Pidämme kuitenkin nyt tärkeänä, että valtiovarainministeriö tässä yhteydessä ryhtyisi toimiin näiden oikeudellista epävarmuutta aiheuttavien ongelmien korjaamiseksi. Autamme tarvittaessa mielellämme antamalla lisätietoja ongelmakohtista ja ratkaisuehdotuksia.

Pankkisalaisuus ja rikosentorjunta

Luottolaitoslain pankkisalaisuussäännöksen kansainväliseen soveltamisalaan liittyvänä konkreettisena esimerkkinä mainitsemme menettelytapasäännösten soveltamisalan vaikutuksen asiakastietojen vaihtoon viranomaisten hallinnoimissa yhteistyöryhmissä, joissa tietoja vaihdetaan julkisen ja yksityisen sektorin välillä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen tarkoituksessa. Tällaisia yhteistyöryhmiä toimii jo pohjoismaissa, ja tarve näille on ilmeinen. Tällä hetkellä useassa Pohjoismaassa pankkisalaisuussäätely mahdollistaa ryhmiin osallistumisen. Luottolaitoslaki ei ainakaan nimenomaisesti mahdollista tällaisiin ryhmiin osallistumista, mikä voi olla esteenä pankin osallistumiselle tärkeään rikosentorjuntatyöhön, jos Suomen pankkisalaisuusnormin katsotaan soveltuvan tältä osin myös sivuliikkeissä.

Nordea pitää välttämättömänä muuttaa pankkisalaisuussäätelyä niin, että se mahdollistaa muissa Pohjoismaissa omaksutun mukaisesti asiakastietojen vaihtamisen viranomaisten hallinnoimissa yhteistyöryhmissä myös Suomessa. Mikäli vastaavaa laaja-alaiseen yhteistyöhön perustuva rikosentorjuntaa mahdollistavaa säätelyä ei tämän lakihankkeen yhteydessä voida mahdollistaa Suomessa, pitää Nordea joka tapauksessa tarpeellisenä luottolaitoslain 15 luvun menettelytapasäännösten soveltamisalan selkeyttämistä. Menettelytapasäännökset eivät saisi estää asiakastietojen vaihtamista viranomaisten hallinnoimissa yhteistyöryhmissä esimerkiksi Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa, jos suomalainen luottolaitos tarjoaa niissä talletuspankkipalveluita.

Nordea katsoo myös, että petosrikollisuuden torjumiseksi ja oikeustilan selventämiseksi luottolaitoslakia tulisi muuttaa niin, että luottolaitoslaissa nimenomaisesti mahdollistettaisiin asiakastietojen vaihtaminen finanssialan yritysten välillä petosrikollisuuden ja väärinkäytösten estämiseksi, havaitsemiseksi ja selvittämiseksi esimerkiksi alustoilla, joissa maksujen välityksessä mukana olevat tahot vaihtavat tietoja muulitileistä petosten ehkäisemiseksi.

Edelleen luottolaitoslakia muutettaessa tulisi varmistua siitä, ettei luottolaitoslaki estä tietojen luovuttamista esimerkiksi maksajalle tilanteissa, joissa muu lainsäädäntö, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/886, sallii tai jopa velvoittaa tietojen luovuttamiseen.

Muilta osin Nordea yhtyy Finanssiala ry:n lausuntoon asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntelyä koskien.

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Kaupankäynti omilla osakkeilla

Nordea pitää hyvänä sitä, että omilla osakkeilla tapahtuvaan kaupankäyntiin liittyvät kysymykset on huomioitu arviomuistiossa. Nordea kannattaa arviomuistioon kirjattua ehdotusta säätää poikkeuksesta omien osakkeiden hankinnasta tehtäviin ilmoituksiin. Tässä yhteydessä tulisi kuitenkin minimoida tulkintaepäselvyydet poikkeuksen piirissä olevista transaktioista. Lisäksi, arvopaperimarkkinalain 8 luvun 2 §:n 1 momenttiin perustuva tietojen ilmoittamisvelvollisuus säännellyn markkinan ylläpitäjälle omien osakkeiden hankinnoista tulisi olla toissijainen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) ilmoitusvelvollisuuteen nähden. Eli, jos kyseessä MAR artiklan 15 mukainen osakkeiden takaisinosto ja ilmoitusvelvollisuudet täytetään komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/1052 artiklan 2 nojalla, arvopaperimarkkinalain 8 luvun 2 §:n 1 momentti ei soveltuisi. Käänteisesti, arvopaperimarkkinalain 8 luvun 2 §:n 1 momentti soveltuu silloin, kun kyseessä ei ole MAR:n mukainen ohjelma.

Muilta osin Nordea yhtyy Finanssiala ry:n lausuntoon luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskevaa sääntelyä koskien.

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölaite

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

-

Turunen Ilona
Nordea Bank Oyj